

תכנית ייחודית לבגרות במוסיקה – נתיב (חנ"מ)

שם ביה"ס:

נתיב

ישוב:

תל אביב-יפו

תחום הדעת:

מוסיקה

מס' יחידות לימוד:

5 יח"ל

סמל מוסד:

520635

כותב/י התכנית:

מיכאל גוטליב

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף א' – תחומי בחירה ורב
תחומי

תאריך אישור/עדכון

13.6.2024

בית הספר נתיב – פרופיל כללי

בי"ס נתיב הינו בי"ס לחינוך מיוחד מגיל 6-21 בעל אפיון של הפרעות ומחלות נפשיות מורכבות. נתיב הינו בית הספר היחיד במחוז מרכז הנותן מענה לאוכלוסייה רחבה של גילאים, מגיל 6 ועד גיל 21, עם רקע פסיכיאטרי.

בית הספר דוגל בפיתוח גישה אישית מותאמת לכל תלמיד, תוך גיוס המשאבים הרגשיים, הכוחות הבריאים והתובנה של התלמיד לפיתוח המודעות העצמית וההתפתחות הנפשית. ישנה התמקדות מיוחדת בפיתוח כישורים חברתיים. בית הספר נותן מענה חינוכי תוך התייחסות להיבטים נפשיים ורגשיים.

שיטות למידה - הוראה בכיתות קטנות של שמונה תלמידים, הוראה קבוצתית ופרטנית כשלכל תלמיד מערכת אישית המותאמת לצרכיו ויכולותיו

טיפול רגשיים מגוונים – בעזרת בע"ח/מוסיקה/אומנות/בישול/צילום/תנועה ופסיכותרפיה

יום לימודים ארוך - בין השעות 07:30-16:00

שעורי מוסיקה בנתיב

בנתיב כל תלמיד ותלמידה מקבלים את הזכות להשתתף בשיעור מוסיקה כיתתי על בסיס שבועי. חלק גדול מהתלמידים בוחרים גם בנוסף ללמוד מוסיקה באופן פרטני, וחלקם אף משתלבים בהרכבים מוסיקליים מעורבים (בהם שותפים תלמידים ממגוון כיתות וגילאים) בהתאם לרמתם ורצונם.

מטרת לימודי המוסיקה בנתיב היא לחזק את הביטחון העצמי וההערכה של התלמיד, לפתח ולהעצים את דרך נגינה, שירה, האזנה ויצירה. במהלך הלימודים כל תלמיד/ה מתנסה בכלי נגינה שונים, באלתור, בנגינה בצוותא ובהקשבה לנגנים שלצידו.

שיתופי פעולה מוסיקליים ותוכניות ייחודיות בנתיב

תכנית "צליל מכוון" בקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה ("שטרקור") – תלמידים ותלמידות נבחרים/ות מקבלים שיעור פרטי שבועי אחרי שעות הלימודים בכלי נגינה או בפיתוח קול, לצד הזדמנויות להופיע בקונצרטים פעמיים בשנה.

שיתוף פעולה לאורך שנת הלימודים עם עמותת "כנפיים" – עמותה המאגדת אמנים ואמניות מתמודדי נפש מתחומים שונים (מוסיקה, תיאטרון, אמנות פלסטית ועוד). במהלך שנת הלימודים מלמדים מדריכים מטעם העמותה לצד מורים מקצועיים בנתיב מקצועות אמנותיים שונים. בשנה"ל הנוכחית קיימים שלושה הרכבים מוסיקליים ייחודיים בשיתוף מורי המוסיקה ומדריכים מהעמותה.

תכנית מגמת מוסיקה

1 יח' בתולדות המוסיקה – 2 שעות שבועיות

2 יח' תאוריה, פיתוח שמיעה וסולפז' – 4 שעות שבועיות

2 יח' בנגינה מעשית (רסיטל) – שעה שבועית לפחות* – הרכב (+שעור פרטי לכל תלמיד/ה מחוץ לשעות ביה"ס)

*ברוב המקרים התלמידים מקבלים יותר מהרכב אחד מכיוון ששעורי מוסיקה בבית הספר ניתנים לכלל התלמידים והכיתות.

חשוב לציין כי מרבית התלמידים שמגיעים לנתיב הינם ללא רקע מוסיקלי ופעמים רבות מתחילים לנגן, לקרוא תווים ולהכיר לעומק מוסיקה רק במסגרת בית הספר. איכות הביצוע בראשית הדרך בהתאם לכך הינה ראשונית מאוד ואף נמוכה יחסית לתלמידים במסגרות אחרות אשר התחילו ללמוד באופן מסודר בגיל מוקדם. כל תלמיד/ה במגמה מקבלת/שעור פרטי בכלי או בפיתוח קול במסגרת בית הספר או באופן חיצוני. התלמידים והתלמידות שבחרו מסלול בגרות במוסיקה מודעים למחויבות הכרוכה בכך.

תולדות המוסיקה: 3 שנים – 2 שעות שבועיות – סה"כ 1 יח"ל

(60 שעות הוראה x 3 שנים = 180 שעות הוראה)

מטרות התוכנית: התלמידים יוכלו להתמצא ברצף ההיסטורי של תולדות השיר הפופולרי עם דגש על המחצית השניה של המאה העשרים. התלמידים ילמדו לזהות את המרכיבים המוסיקליים והמאפיינים הסגנוניים של הסוגות השונות במוסיקה הפופולרית (רוק, פופ, פאנק ועוד). בכיתה יב' ייבחנו התלמידים בבחינת בגרות פנימית.

דרכי ההוראה: סקירה של התפתחות השיר הפופולרי לאורך העשורים תוך התייחסות לתהליכים היסטוריים וחברתיים, למאפיינים סגנוניים, יוצרים/ות ויצירות מרכזיות. מערכי השעור כוללים הרצאה פרונטלית, האזנה וניתוח, דפי עבודה, משימות האזנה, דיון בכיתה וצפייה בסרטונים.

במהלך השנים, בשעורים ובביתם, התלמידים יאזינו לשירים ואלבומים (דרך יוטיוב)

התלמידים ירכשו את הספר "המחר לעולם אינו יודע" (ד"ר ארי קטורזה) שילווה אותם לאורך שלוש השנים.

הדגש עם תלמידי השנה הראשונה הוא על היכרות עם מבנים מוסיקליים, האזנה מעמיקה והתייחסות לאלמנטים מרכזיים כגון מקצב, הרמוניה, קונטקסט חברתי ויצירת שפה מוסיקלית בסיסית והיכרות עם מונחים מוסיקליים רלוונטיים מרכזיים אשר ישמשו בשנים הבאות.

התוכנית בשנה השניה ממשיכה להעמיק ולהתקדם כרונולוגית. קיימת גם חזרה על החומר ורפרנס לחומרים מוקדמים יותר בהקשרים מסוימים תוך ניתוח, השוואה ודיון. החזרה נועדת לעזור להתמודד עם בעיות הן בליקויי למידה והן של נוכחות בכיתה.

בשנה השלישית תקופת הלמידה קצרה יותר עקב בחינת הבגרות.

שנה א' מחצית א'

ספר : ארי קטורזה – המחר לעולם אינו יודע: רוק במאה ה-20

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
הקדמה – מהי מוסיקה פופולרית?	2	מאפיינים סגנוניים, חברתיים וכלליים למוסיקה פופולרית במאה ה-20. חברות תקליטים, רקע חברתי בארה"ב באמצע המאה ה-20, חשיבות הרדיו.	הרצאה, ניתוח, האזנה, דיון בכיתה
סקירת סגנון הבלוז, רית'ם אנד בלוז וחלוצי הרוקנ'רול של שנות ה-50	8	מאפיינים סגנוניים למוסיקת הבלוז והסגנונות שהפכו לרוקנ'רול. הבסיס האמריקני למוסיקה הפופולרית כפי שאנחנו מכירים אותה היום. מלחינים ומבצעים בולטים : ליטל ריצ'ארד, צ'אק ברי, באדי הולי, אלביס פרסלי	הרצאה, ניתוח, האזנה, דיון בכיתה בספר : פרקים 2-4
המושג "הפקה מוסיקלית"	3	תחילת השימוש באולפן ההקלטות בתעשיית הפופ והרוק – פיל ספקטור, מוטאון, בניין בריל. כותבים, מלחינים ומפיקים בולטים מסוף שנות ה-50 ותחילת שנות ה-60 בארה"ב. להקות כגון : הטמפטביישנז, הדריפטרוז, הקואסטרוז ועוד.	הרצאה, ניתוח, האזנה, דיון בכיתה. האזנה לשירים בולטים מהתקופה תוך התייחסות לסגנון הכתיבה וההלחנה עם דגש על אספקט האולפן וההקלטה. פרק 5 בספר

מוטאון – לעומק	2	חברת התקליטים השחורה הגדולה הראשונה בארה"ב שהצליחה גם בשוק הלבן. ניתוח המאפיינים הסגנוניים, סיפור החברה כמיקרוקוסמוס של הקהילה השחורה בצפון ארה"ב.	ניתוח סגנוני, האזנה לשירים, צפיה בסרטונים.
----------------	---	--	---

שנה א' מחצית ב'

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
הביץ' בויז והסאונד של קליפורניה – תחילת שנות ה60	2	המאפיינים הסגנוניים של להקת הביץ' בויז שהשפיעו על המוסיקה הפופולרית משנות ה60 ואילך	הרצאה, ניתוח, האזנה, דיון בכיתה מבחינה סגנונית, עיבודית ומבחינת ההפקה המוסיקלית של שיריהם הבולטים של הביץ' בויז. ספר – פרק 6
הביטלס, הרולינג סטונס והפלישה הבריטית	4	סקירה סגנונית של המחצית הראשונה של קריירת להקת הביטלס – החדשנות המוסיקלית, הפיכתם ללהקה המשפיעה והחשובה בעולם הרוק והפופ. בהשפעתם – גל להקות רוק בריטי ששטף את ארה"ב ואת יתר העולם. דגש על להקת הרולינג סטונס	הרצאה, ניתוח, האזנה, דיון בכיתה. סגנון הכתיבה, ההלחנה וההפקה של הביטלס. השפעתם על המוסיקה הפופולרית. ניתוח סגנוני של להקות בריטיות נוספות מול הביטלס ומול המוסיקה שנלמדה עד כה. בספר: פרק 7, פרק 10
במקביל לרוק – התפתחות הפולק האמריקאי	4	סצינת הפולק הניו יורקית של תחילת שנות ה60: בוב דילן, גויאן באאז, סיימון וגרפונקל	הרצאה, ניתוח, האזנה, דיון בכיתה. האזנה לשירים בולטים מהתקופה תוך התייחסות לסגנון הכתיבה וההלחנה עם דגש על הטקסטים. *הטקסטים יתורגמו לעברית. בספר – פרק 11
הפולק רוק	1	השפעת סצינת הפולק על להקות רוק כגון הברידס	הרצאה, ניתוח, האזנה, דיון בכיתה.

האזנה לשירים בולטים מהתקופה תוך התייחסות לסגנון הכתיבה וההלחנה והשוואתם לסגנון הפולק המינימליסטי. *הטקסטים יתורגמו לעברית.			
האזנה לשירים בולטים מאלבומם היחיד, ניתוח מוסיקלי וטקסטואלי.	מבט על אלבומם היחיד של להקת החלונות הגבוהים תוך התמקדות בשירים בולטים וניתוחם.	2	תחילת עידן הרוק בישראל – 1967 – החלונות הגבוהים
ניתוח סגנוני, האזנה לשירים, האזנה מודרכת לקטעים של האמנים הנ"ל, צפייה בסרטונים. בספר – פרק 12	התפתחות הרוק הפסיכדלי האמריקאי והבריטי מ-1967. התרבות ההיפית וההיבטים המוסיקליים שנבעו מתוכה ובהשפעתה. אמנים כגון: ג'ניס ג'ופלין, הדורז, פינק פלויד, גרייטפול דד ועוד.	2	רוק פסיכדלי

שנה ב' מחצית א'

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
הולדת האלבום כאלבום קונספט – הביטלס והביץ' בויז במחצית השנייה של שנות ה-60	4	האלבומים החשובים של המחצית השנייה של שנות ה-60 – Pet Sounds, Revolver, Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band, Abbey Road. אולפן ההקלטות לראשונה הופך לשווה ערך ביצירת המוסיקה. כמו כן אלבומים אלה מאגדים בתוכם השפעות מוסיקליות של סגנונות שונים שנלמדו במהלך השנה. *יידונו המושגים "מוטיב מוסיקלי" (תוך דוגמא בולטת מהעולם הקלאסי – סימפוניה מס' 5 של	האזנה מודרכת לאלבומים הנ"ל וניתוחם בכיתה ובעבודות בית. בספר: פרק 8

	בטהובן) בהקשר אלבום הקונספט ופיתוח מוטיב מוסיקלי.		
בלוז רוק והולדת הרוק הכבד : ג'ימי הנדריקס, אריק קלפטון, לד זפלין	2	אמנות הגיטרה החשמלית והאמנות שבצד הרועש ברוק. סוף שנות ה60 אל תוך שנות ה70	ניתוח סגנוני, האזנה לשירים, האזנה מודרכת לקטעים של האמנים הנ"ל, צפיה בסרטונים. בספר : פרק 13
מוסיקת סול ולאנק	4	התפתחות מוסיקלית על רקע התעוררות מחאות הקהילה האפרו- אמריקנית. סטיבי וונדר, ארית'ה פרנקלין, ג'יימס בראון, מרווין גיי	ניתוח סגנוני, האזנה לשירים, האזנה מודרכת לקטעים של האמנים הנ"ל, צפיה בסרטונים. בספר : פרק 14
דייויד בואי והגלאם רוק	2	ביטוי המוסיקלי האישי של דייויד בואי דרך סגנון הגלאם רוק, החצנת השונות. שורשיו המוסיקליים הנטועים ברוק הקלאסי של שנות ה50 וה60 עם הפנים לשנות ה70	ניתוח סגנוני, האזנה לשירים, האזנה מודרכת לשירים נבחרים של דייויד בואי, צפיה בסרטונים. בספר : פרק 16
רוק מתקדם : פינק פלויד, יס, ELP, ג'ניס	3	יצירות ארוכות במקום שירים פשוטים. השפעות מוסיקליות מעולמות הג'אז והמוסיקה האמנותית הקלאסית על הרוק. לצד דוגמאות מהלהקות הנ"ל יושמעו חלקים מתוך יצירות קלאסיות שהשפיעו על אמנים אלה : Air On the G String – J.S Bach - כולל רקע על תקופת הבארוק Pictures in an Exhibition – Mussorgsky – כולל רקע על התקופה הרומנטית	האזנה וניתוח לקטעים של הלהקות הנ"ל, ניתוח ודיון. רקע על תקופת הבארוק (בהקשר של באך) ועל התקופה הרומנטית (בהקשר של מוסורגסקי) בספר : פרק 17

שנה ב' מחצית ב'

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
הסינגר-סונגרייטרז הגדולים והגדולות של שנות ה70	4	הביטוי האישי והמינימליסטי בהשפעות הפולק, הרוק האמנותי ועוד. אמנים כגון : ג'וני מיטשל, ניל יאנג, סטיבי וונדר	האזנה וניתוח לקטעים של הלהקות הנ"ל, ניתוח טקסטים ולחנים, דיון בכיתה.
רוק בומבסטי וגדול מהחיים : קווין, the who, האיגלז	4	מאפיינים סגנוניים לרוק המושפע מאופרה ותיאטרון	האזנה וניתוח קטעים של הלהקות הנ"ל, ניתוח מוסיקלי, צפיה בסרטונים, סקירת מאפיינים תיאטראליים ואופראיים כללים. דיון בכיתה. צפיה בקטעים מאופרת הרוק Tommy, הופעות של קווין והאיגלז.
הדיסקו	3	מאפיינים סגנוניים וחברתיים למוסיקת הדיסקו האמריקאית וההתנגשות עם עולם הרוק. השפעות מהFאנק והפופ. אמנים כגון : Earth Wind and Fire, The Jacksons, Donna Summer ועוד	האזנה וניתוח סגנוני, צפיה בסרטונים.
תנועת הנגד : תחילת תנועת הPאנק בניו יורק ולונדון וצמיחת המוסיקה העצמאית	4	מאפייני הPאנק האמריקאי מול הבריטי, סקירת ההתחלה של תנועת האינדי (מוסיקה עצמאית) בסוף שנות ה70	האזנה וניתוח לקטעים של להקות כגון Sex Pistols, The Ramones, Talking Heads, The Clash ניתוח סגנוני, ניתוח טקסטים ולחנים, דיון בכיתה. האזנה לפרקים הראשונים מהפודקאסט "תולדות האינדי ע"פ קוואמי"

שנה ג' מחצית א'

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
הפופ האלקטרוני	4	השימוש הנרחב בטכנולוגיות חדשות לזמן – סינטיסייזרים ומכונות תופים ושילובם / ביסוסם במוסיקה הפופולרית. חלוצי הז'אנר – להקת קראפטוורק ובריאן אינו בשיתוף פעולה עם דייויד בואי. השפעתם על הפופ האלקטרוני של תחילת שנות ה-80. להקות כגון: Depeche Mode, Human League, OMD ועוד	האזנה מודרכת, ניתוח סגנוני, צפייה בסרטונים. נאזין לקטעים מתוך אלבומיו של דייויד בואי עם בריאן אינו, קטעים של קראפטוורק, והלהקות הבריטיות הנ"ל
ההשפעה הוויזואלית של MTV	4	MTV שינתה את הדרך בה צרכו מוסיקה עד ימינו. עם האספקט הוויזואלי גם המוסיקה השתנתה והוגדרה מחדש.	האזנה מודרכת, ניתוח סגנוני, צפייה בסרטונים. אמנים כגון: מייקל ג'קסון, מדונה, דוראן דוראן ועוד.
הולדת ההיפ הופ	3	תחילת הדרך לז'אנר המוביל מאז ועד היום. מאפייניו הסגנוניים, החברתיים והוויזואליים והשפעתו על כלל המוסיקה עד ימינו.	האזנה, ניתוח אלמנטים אמנותיים וסגנוניים של ראשית ההיפ הופ. בין האמנים שיושמעו: ביסטי בויז, Run DMC, Public Enemy ועוד
הרוק האלטרנטיבי והגראנג'	4	סקירה של הרוק המחתרתי שבסוף השתלט על הזרם המרכזי.	האזנה, ניתוח אלמנטים אמנותיים, חברתיים וסגנוניים של הרוק האלטרנטיבי. אמנים כגון: Pixies, Pavement, Nirvana ועוד

תורת המוסיקה, סולפז' ופיתוח שמיעה: 3 שנים – 4 שעות שבועיות – סה"כ 2

יח"ל

(120 שעות הוראה x 3 שנים = 360 שעות הוראה)

מטרות התוכנית: יחידה זו מתחלקת לשני שעורים – פיתוח שמיעה וסולפז' ותורת המוסיקה (תיאוריה והרמוניה). המטרה היא היכרות עם התיאוריה המוסיקלית – מרווחים, סולמות, הרמוניה. ותרגול קבוע

בסולפז', קצב והשלמה פרקטית של החומרים התאורטיים הנלמדים. בסוף התכנית כל תלמיד/ה יוכל לשיר סולפז', לזהות משמיעה ולנגן מהלכים הרמוניים, לקרוא קצב ולכתוב מוסיקה בצורה חופשית.

דרכי ההוראה:

פיתוח שמיעה וסולפז': תרגול שנבנה לאורך השנים. את היסודות לומדים בשנה הראשונה וממשיכים לחזור עליהם מידי שיעור כדי "לשמור על כושר". בשעורים יתקיימו הכתבות, שירת סולפז', ניצוח ותרגול קריאת קצב ובשלב מתקדמים יותר – שמיעה הרמונית.

תאוריה / הרמוניה: תרגול בכתב, בניתוח ובנגינה של יסודות השפה המוסיקלית ובשלב מתקדם יותר – יסודות ועקרונות ההרמוניה. לאורך השנה יוצגו דוגמאות מהספרות המוסיקלית מסגנונות שונים.

שנה א' מחצית א' – פ. שמיעה, קצב וסולפז'

ספר תרגול קצב: קצב לכולם – רוני חולו (עד סוף הלימודים, פירוט בהמשך)

ספר תרגול סולפז': Solfeges Des Solfeges (עד סוף הלימודים, פירוט בהמשך)

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
סולפז'	8	קריאת תווים במפתח סול, דו – סול. חצאים ורבעים (כולל הפסקות), חצי מנוקד	תרגול מספר סולפז' ומקריאה מהלוח. הכנת תרגילים בבית. בספר סולפז': עמ' 4
קצב	8	קריאת חצאים, רבעים, חצי מנוקד ושלמים. ניצוח 4/4 ו-3/4	תרגול מ"קצב לכולם" כולל ניצוח ולמידת שפת הקצב. בספר קצב: עמ' 5-7 האזנה לואלסים קלאסיים (בהקשר של 3/4) כגון ואלס מס' 2 אופוס 69 של שופן. כולל רקע על התקופה הרומנטית.
בסיס – מרווחים	8	סקונדות וטרצות (קטנות וגדולות), זיהוי	שמיעה וכתובה של מרווחים – סקונדות וטרצות. זיהוי ע"פ שירים, בנפרד וביחד, הכתבות קצרות
כתיבת תווים	6	התמצאות על החמשה, רישום נכון של קצב (בהתאם למה שלומדים בקצב)	תרגול בכיתה דרך הכתבות ותרגילים

ניעור בספר תאוריה בעמ' 1-7 (במקביל לשעורי תאוריה)			
---	--	--	--

שנה א' מחצית א' – תאוריה

ספר תרגול: תיאוריה של המוסיקה לתלמידי תיכון – ספר לימוד ותרגול

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
הכרת החמשה ומפתח סול, התמצאות בסיסית על הפסנתר	8	הכרת כתב התוים, תרגול וקריאה, תרגול בגנינה, כתיבת סימני היתק נכונה	כתיבת תוים, העתקה, שינון שמות התוים ומציאתם על הפסנתר בספר: עמ' 1-7, עמ' 15-22 (סימני היתק)
נגינה וכתיבת קצב, תיבות, משקל	6	היכרות עם קווי תיבה, משקל, חצאים ורבעים (בהתאם לתרגול בשעורי פ. שמיעה)	תרגול בכתיבה בכיתה ובבית לפי תיבות, כתיבת מנגינות פשוטות וקצרות בספר: עמ' 23-24 מדיה: שיעור מבורא לקצב של מיכל ינקו מאתר המפמ"ר https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch/vod-broadcasts/realtime-vod-17-6-2020/music-10th-grade-12th-grade-1701/ מדיה: שיעור בנושא משקלים של גיא אילון מאתר המפמ"ר https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch/vod-broadcasts/realtime-vod-22-7-2020/music-7th-grade-12th-grade-1133/
הסולם המזיורי	8	היכרות עם המושג "טונליות", תבנית הסולם המזיורי, תרגול בדו מזיור בכתיבה ונגינה	הבנת התבנית, תרגול בכתיבה ונגינה, היכרות עם מדרגות הסולם בספר: עמ' 56-68 מדיה: שיעור הסולם המזיורי של עומר מלניאק מאתר המפמ"ר https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch/vod-broadcasts/realtime-vod-30-12-2020/music-10th-grade-12th-grade-11023/

הסולם המינורי (טבעי)	8	היכרות עם תבנית הסולם המז'ורני, תרגול בלה מינור בכתיבה ונגינה	הבנת התבנית, תרגול בכתיבה ונגינה, היכרות עם מדרגות הסולם בספר: עמ' 56-68

שנה א' מחצית ב' – פ. שמיעה, קצב וסולפז'

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
סולפז'	9	חזרה ממחצית א' (דו- סול) והוספת יתר התווים באוקטבה	תרגול מספר סולפז' ומקריאה מהלוח. הכנת תרגילים בבית. ספר סולפז': עמ' 5-13
קצב	9	המשך תרגול ממחצית קודמת. הוספה של שמיניות והפסקות, תרגול שוטף	תרגול מ"קצב לכולם" כולל ניצוח. תוספת של שמיניות והפסקות. ספר קצב: עמ' 9-16
בסיס – מרווחים	6	המשך תרגול המרווחים מהמחצית הקודמת. למידת יתר המרווחים (קוארטה עד ספטימה).	שמיעה וכתיבה של מרווחים – כל המרווחים זיהוי ע"פ שירים, בנפרד וביחד, הכתבות קצרות
כתיבת תווים	6	התמצאות על החמשה, רישום נכון של קצב (בהתאם למה שלומדים בקצב), מפתח פה	תרגול בכיתה דרך הכתבות ותרגילים

שנה א' מחצית ב' – תאוריה

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
מפתח פה	6	הכרת החמשה במפתח פה, תרגול וקריאה, תרגול בנגינה	כתיבת תווים, העתקה, שינון שמות התווים ומציאתם על הפסנתר בספר: עמ' 8-10, 13-16
מעגל הקוינטות	10	היכרות עם סולמות מז'וריים אחרים, היכרות עם דיאז	תרגול והבנה של בניית סולמות ע"פ מעגל הקוינטות, רישום נכון של סימני ההיתק

מעגל הקוארטות	10	היכרות עם סולמות מז'וריים אחרים, היכרות עם במול	תרגול והבנה של בניית סולמות ע"פ מעגל הקוארטות, רישום נכון של סימני ההיתק
זיהוי והתמצאות – סולמות מז'וריים או מינוריים במעגל הקווינטות / קוארטות	4	תרגול סולמות מז'וריים ומינוריים מקבילים (עם דיאזים ובמולים) בנגינה וכתבה	תרגול בכתבה ונגינה בסולמות שונים, הבנת הרעיון של מז'ור / מינור מקבילים
בספר : עמ' 69-79			בספר : עמ' 79-87

שנה ב' מחצית א' – פ. שמיעה, קצב וסולפז'

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
סולפז'	8	חזרה על הבסיס משנה שעברה, תרגילים ארוכים יותר, תרגילים הכוללים גם שמיניות והפסקות, תרגילים בסולמות התואמים את החומר הנלמד	תרגול מספר סולפז' ומקריאה מהלוח. הכנת תרגילים בבית. ספר סולפז' : עמ' 10-19
קצב	8	המשך תרגול משנה שעברה, חלקי שש-עשרה על גווניהם + הפסקות, משקל 6/8	תרגול מ"קצב לכולם" כולל ניצוח, הכתבות קצב בספר קצב : עמ' 18-28
בסיס – אקורדים	8	אקורדים משולשים – מז'ור, מינור ומוקטן	תרגילי שמיעה (בשילוב חיזוק בסיס מרווחים), זיהוי
כתיבת תווים	6	הכתבות מלודיות וריתמיות בהתאם לחומר הנלמד, כתיבת מלודיות אישיות וביצוען בכיתה	תרגול בכיתה דרך הכתבות ותרגילים

שנה ב' מחצית א' – תאוריה

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
אקורדים	8	בניית אקורדים משולשים –	כתיבת ונגינת אקורדים, היכרות עם דרגות הסולם בספר : עמ' 102-108

	מז'וריים, מינוריים ומוקטנים		
האזנה, תרגול והבנה של בניית המודוסים מצלילים שונים דוגמא לשימוש במודוס לידי בספרות המודרנית – ברטוק, מתוך מיקרוקוסמוס ספר שני, מס' 37. כולל רקע על התקופה המודרנית. דוגמא מעולם הפופ למודוס מיקסולידי – טיילור סויפט Shake it Off תרגול בספר: עמ' 98-90	היכרות עם המודוסים לידי ומיקסולידי	8	מודוסים מז'וריים
האזנה, תרגול והבנה של בניית המודוסים מצלילים שונים בספר: עמ' 98-90	היכרות עם המודוסים דורי ופריגי	8	מודוסים מינוריים
האזנה, תרגול בכתיבה ונגינה מצלילים שונים תרגול מדיה – חדר בריחה https://view.genial.ly/5f9ae1b574cd61101b51ba87/game-breakout	היכרות עם הסולם המינור ההרמוני	6	המינור ההרמוני

שנה ב' מחצית ב' – פ. שמיעה, קצב וסולפז'

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
סולפז'	8	חזרה על הבסיס מהמחצית הקודמת, תרגילים ארוכים יותר, תרגילים הכוללים גם שמיניות והפסקות, תרגילים בסולמות התואמים את החומר הנלמד	תרגול מספר סולפז' ומקריאה מהלוח. הכנת תרגילים בבית. תרגילים הכוללים גם סולמות ממעגל הקוינטות והקוארטות. בספר: עמ' 24-25, עמ' 44 (סול מז'ור), עמ' 49 (פה מז'ור)
קצב	8	המשך תרגול מהמחצית הקודמת, טריולות, מקצבים הכוללים חלקי שש-עשרה מורכבים יותר, מקצבים מנוקדים	תרגול מ"קצב לכולם" כולל ניצוח, הכתבות קצב בספר: עמ' 30-37
בסיס – אקורדים	8	אקורדים משולשים – היפוכים (מז'ור, מינור ומוקטן), אקורדים מרובעים – דומיננט ספטאקורד	תרגילי שמיעה (בשילוב חיזוק בסיס מרווחים), זיהוי

כתיבת תווים	6	הכתבות מלודיות וריתמיות בהתאם לחומר הנלמד, כתיבת מלודיות אישיות וביצוען בכיתה	תרגול בכיתה דרך הכתבות ותרגילים
-------------	---	--	------------------------------------

שנה ב' מחצית ב' – תאוריה – מבוא להרמוניה

ספרי תרגול: תיאוריה של המוסיקה לתלמידי תיכון – ספר לימוד ותרגול, הרמוניה טונאלית חלק א' – דן הנדלסמן

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
מצבי פריסת אקורדים ורישום לפסנתר	4	מצב סגור ומצב פתוח	תרגול בנגינה מהספר הרמוניה טונאלית עמ' 10-11
רישום למקהלה, כללי הובלת קולות	4	מנעד קולות המקהלה, כללי הובלת קולות	הדגמה וניתוח. ספר הרמוניה עמ' 14-17
היפוך ראשון והיפוך שני	6	רישום ותרגול של היפוכים באקורדים משולשים	האזנה, ניתוח ותרגול של היפוכים בכתב ועל הפסנתר. בספר תיאוריה של המוסיקה עמ' 109-110
מהלך I-V-I	6	תרגול והבנת רעיון דרגות הסולם ובמיוחד הטוניקה והדומיננטה	האזנה, ניתוח, תרגול וכתיבת הובלת קולות בדרגות I ו-V. בספר הרמוניה עמ' 19-23
דרגה IV	6	המושג סוב-דומיננטה והפונקציה של דרגה IV	האזנה, ניתוח, תרגול וכתיבת הובלת קולות בדרגות I, IV, V בספר הרמוניה עמ' 24-34
חזרה וסיכום – הובלת קולות, היפוכים, דרגות I, V, IV	4	חזרה, חיזוק וסיכום החומר מתחילת המחצית	ניתוח ותרגול. עמ' בספר הרמוניה: 35-37

שנה ג' מחצית א' – פ. שמיעה, קצב וסולפז'

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
סולפז'	8	חזרה על הבסיס, תרגילים ארוכים יותר, תרגילים הכוללים שירה ונגינה במקביל, תרגילים בזוגות (דואטים), תרגילים בסולמות מינוריים	תרגול מספר סולפז' ומקריאה מהלוח. הכנת תרגילים בבית. תרגילים הכוללים גם סולמות ממעגל הקוינטות

והקוארטות, דואטים, נגינה ושירה במקביל. בספר סולפז': עמ' 46-47 (מי מינור), עמ' 52-53 (רה מינור)			
תרגול מ"קצב לכולם" כולל ניצוח, הכתבות קצב בספר: עמ' 45-49	המשך תרגול החומר שנלמד עד כה, סינקופות	8	קצב
תרגילי שמיעה (בשילוב חיזוק בסיס מרווחים), זיהוי	המשך ביסוס אקורדים משולשים + דומיננט ספטאקורד, עבודה על ספטאקורדים נוספים, זיהוי מהלכים הרמוניים	8	בסיס – אקורדים
תרגול בכיתה דרך הכתבות ותרגילים	הכתבות מלודיות וריתמיות בהתאם לחומר הנלמד, כתיבת מלודיות אישיות וביצוען בכיתה	6	כתיבת תווים

שנה ג' מחצית א' – הרמוניה

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
דומיננט ספטאקורד – דרגה V7	4	שימוש בספטאקורד במסגרת מהלכים הרמוניים מסורתיים	ניתוח, תרגול והאזנה, תרגול מספר הרמוניה עמ' 41-38, עמ' 49-47 בספר תיאוריה עמ' 122-128
דרגה VI	6	שימוש בדרגה VI במסגרת מהלכים הרמוניים מסורתיים ובמוסיקה בת זמננו, סיום מדומה	ניתוח, תרגול והאזנה, תרגול מספר הרמוניה עמ' 59-50
דרגות II6, II7, II6-5 בסולמות מז'ור ומינור	8	שימוש נפוץ בדרגות הנ"ל במוסיקה מסורתית וברוק-פופ וג'אז	הרצאה, ניתוח והדגמה בכיתה על הפסנתר והשמעת שירים רלוונטיים המכילים את ההרמוניה הנ"ל (כגון, Autumn Leves ואותך-מתי כספי, I Just Called to say I love you – Stevie Wonder) תרגול בכתב מהספר ובנגינה בכיתה, פרויקט הלחנה ותרגול אישי בפסנתר (מספר תיבות. בספר הרמוניה – עמ' 60-83 מדיה: שיעור אקורדים מרובעים והיפוכיהם של יעל טאוב מאתר המפמ"ר https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuv-bachinuch/vod-broadcasts/realtime-vod-11-6-2020/music-10th-grade-12th-grade-1412/

דרגה I קדנציאלית, קדנצות	8	שימושים נפוצים באקורד הקדנציאלי בסגנונות שונים	ניתוח, הדגמה ותרגול של קדנצות בדגש על האקורד הקדנציאלי בדגש על שירי פופ-רוק (לדוגמה: Goodbye Yellow Brick Road – Elton John, Waterloo – ABBA ועוד) תרגול בספר הרמוניה – עמ' 94-97
המשולש המוקטן – דרגה VII6	2	שימושים אפשריים ומקובלים בדרגה VII6	ניתוח, נגינה, האזנה וכתיבה של שימושים אפשריים בדרגה VII6
חזרה על כל החומר מהמחצית	2	חזרה ותרגול של כל דרגות הסולם שנלמדו עד כה	ניתוח, נגינה, האזנה וכתיבה

שנה ג' מחצית ב' – פ. שמיעה, קצב וסולפז'

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
סולפז'	8	חזרה על החומר מהמחצית הקודמת, תרגילים הכוללים שירה ונגינה במקביל, תרגילים בזוגות (דואטים), תרגילים בסולמות התואמים את החומר הנלמד	תרגול מספר סולפז' ומקריאה מהלוח. הכנת תרגילים בבית. תרגילים הכוללים גם טריליות, סינקופות, מפתח פה, דואטים, נגינה ושירה במקביל (ליווי מורכב יותר מבמחצית הקודמת). בספר: עמ' 30-31 (טריליות), עמ' 32-33 (סינקופות), עמ' 62-65 (מפתח פה)
קצב	8	המשך תרגול מהמחצית הקודמת ומהבסיס, קשת החיבור	תרגול מהספר, כולל ניצוח, הכתבות קצב בספר: עמ' 51-58
בסיס – אקורדים	6	זיהוי מהלכים הרמוניים, חיזוק הבסיס	תרגילי שמיעה (בשילוב חיזוק בסיס מרווחים), זיהוי
כתיבת תווים	8	הכתבות מלודיות וריתמיות בהתאם לחומר הנלמד, כתיבת מלודיות אישיות וביצוען בכיתה	תרגול בכיתה דרך הכתבות ותרגילים

שנה ג' מחצית ב' – הרמוניה

*ספר: הרמוניה טונאלית ב' – דן הנדלסמן

נושא	מספר שעות	תוכן	דרכי הוראה
דרגות I6, IV6, V6	8	שימוש בהיפוכים, הובלת קולות	ניתוח ותרגול בכיתה ובספר. היכרות עם כוראלים של באך (מס' 7 כדוגמה). בנוסף – שימוש בהיפוכים הנ"ל בשירים כגון: Bernadette – The Four Tops, I Want you back – Jackson 5, אתה פה חסר לי – אביב גפן תרגול בספר הרמוניה: עמ' 1-9
דרגות I7, III7, IV7, VI7	8	טיפול בספטימה באמצעות צליל משותף באקורדים מרובעים מסוגים אלה	ניתוח, הדגמה ותרגול. הדגמות משירים כמו: בשנה הבאה – נורית הירש, Autumn Leaves ועוד. תרגול בספר הרמוניה: עמ' 30-36
דומיננטות שניונית	8	שימושים נפוצים בדומיננטות שניונית והיפוכיהן	ניתוח, האזנה ותרגול. דוגמאות: Stevie Wonder – Isn't she Lovely, The Beatles – Yesterday תרגול בספר הרמוניה: עמ' 49-61
תרגול וסיכום כל החומר לקראת הברות	6	חזרה על החומר, תרגול של כל הדרגות שנלמדו	תרגול בכתב ובנגינה, ניתוח תרגול מדיה: "חדר בריחה הרכבים" https://view.genial.ly/61b4db65c6b5ca0ddc7b9369/interactive-content

רסיטל ועבודה נלווית

מטרה: התלמיד/ה יבצע מול בוחנ/ת חיצוני/ת רסיטל של 3 קטעים (מחוון בהמשך)

המהווה 2 יחל מתוך הברות. בנוסף הנבחנ/ת יגיש עבודה נלווית המתמקדת באחת

היצירות או היוצרים מתוך רשימת הביצוע של הרסיטל.

ציון הרסיטל: 80% ביצועי, 20% עבודה נלווית

מחוון רסיטל ועבודה נלווית

תוכנית הבחינה

הבחינה תכלול 3 קטעים ע"פ הפירוט הנ"ל. *בקובץ נפרד – רשימת קטעים אופציונליים למבחן.

1. קטע משועתק או קטע מקורי.

דגשים לקטע שעתוק

-השעתוק יהיה ברמה מאתגרת ויוכיח עבודה מעמיקה מבחינה טכנית ומוסיקלית.

-השעתוק אינו חייב להיות לקוח מהכלי הראשי של הנבחנת/ת (למעט פסנתר) כל עוד

הוא מאתגר ומתוחכם.

-יש לבצע את השעתוק בליווי ההקלטה המקורית

-חובה לנגן את השעתוק בע"פ

דגשים לקטע מקורי

-על הנבחן להראות יכולות מלודיות / הרמוניות / ריתמיות מגוונות

-בקטע צריכים לפחות 2 חלקים שונים מבחינה מוטיבית (חלק A ו-B לפחות)

-על הנבחן להיות הכלי / קול המוביל בקטע המקורי במידה וקיים ליווי או הרכב מלווה.

*במידה והתלמיד/ה בא מרקע קלאסי – ניתן לבחור קטע נוסף מתקופה שונה מסעיפים 2 ו-3, או בקטע בסגנון ג'אז / פופ / רוק

2. בלדת רוק / פופ / ג'אז / קלאסי

3. קטע במהירות גבוהה – בסגנון רוק / פופ / ג'אז / קלאסי

*במידה והתלמיד/ה בא מרקע קלאסי, יש אפשרות שהקטע יהיה מהרפרטואר הזה כל עוד הוא עונה על הדרישה של מהירות גבוהה ביחס לסעיף 2 (כלומר לפחות Allegro).

הרכב מלווה / שימוש בפלייבק:

- על התלמידים להגיע לבחינה בליווי הרכב הכולל לפחות 2 נגנים נוספים, לא יותר מ-5 כלים סהכ.
- גם כאשר יותר מתלמיד אחד נבחן בבחינת רסיטל, לכל אחד מהתלמידים תהיה תכנית אישית נפרדת.
- ניתן להשתמש בפלייבק מינוס 1 למעמד הבחינה.
- ההקלטה המקורית בקטע השעתוק תורד לטלפון / מחשב ולא תושמע ישירות מיוטיוב על מנת להימנע מהפרעות.
- על הנבחנים במערכת תופים (והמתופפים המלווים נגנים אחרים) להביא איתם קלאץ להי-הט ומצילות.

מיומנויות ביצוע:

- יכולת אישית גבוהה בביצוע: דיוק וניקיון צלילי, סאונד ואיכות צליל נאמנים לסגנון, דיוק קצבי, דינמיקה
- הובלת ההרכב המלווה: התלמידים ייבחנו על האינטראקציה עם ההרכב המלווה כמוגם על הובלת ההרכב, בנוסף להיותם הנגנים המובילים. כמו כן תיבחן יכולתם כמובילים וכמלווים.
- אינטרפרטציה: על התלמידים להפגין אמירה ופרשנות אישית-
- *במהלך העבודה על הקטעים המורים יעבדו איתם על העיבוד, על הפרשנות האישית וכו'. ברגע המבחן הם יידעו מה הם רוצים להביע, וכל זאת כמובן בהתאם לידע שלהם.

מיומנויות טכניות ועבודה נלווית:

- ידע תיאורטי: הנבחנים יישאלו במהלך המבחן שאלות תאורטיות ביחס לקטעים שבחרו, ויפגינו בתשובותיהם היכרות ושליטה במרווחים, הרמוניה, קצב, סולמות, מודוסים, סוגי אקורדים ויחסם לסולם (דרגות הרמוניות)
- עבודה נלווית: על העבודה הנלווית להיות מבוססת על אחד מקטעי הרסיטל. היקפה 4-5 דפים הכוללים ניתוח מלודי, הרמוני וריתמי של היצירה, מידע על היוצר/ת תוך מתן דוגמאות נוספות רלוונטיות לתקופה וליוצר, וכמו כן דוגמאות בתווים. התלמידים יעבדו בליווי צמוד של מורי המגמה על העבודה במהלך שנתם האחרונה.

הכנה לרסיטל:

במהלך מחצית ב' של שנה שניה על התלמידים לבחור את הקטעים אותם יבצעו ברסיטל. בסוף שנה ב' ייערכו השמעות פנימיות, להערכת הרמה הביצועית לאותו השלב.

במהלך שנה ג' ייערכו השמעות פנימיות לפני הרסיטל החיצוני, על מנת לשפר ולדייק את היצירות למבחן החיצוני. השמעות אלה ישוקללו לתוך 40% ציון מגן (כחלק מהמתכונת, כמפורט בהמשך).

דרכי הערכה

שנה 1

20% תלמידאות – התקדמות בחומר הנלמד, השתתפות בשעורים

40% עבודות ומשימות לאורך השנה

40% מבחן מסכם

שנה 2

20% תלמידאות – התקדמות בחומר הנלמד, השתתפות בשעורים

30% עבודות ומשימות לאורך השנה

10% ביצוע על כלי הנגינה (השמעה – הכנה לרסיטל)

40% ציון שנתי (ציון "מגן") – מבחן (ע"פ מבנה הבגרות בהתאם לחומר)

שנה 3

40% ציון מגן – מתכונת ע"פ מבנה הבגרות (60%), עבודות ומשימות מהמחצית הראשונה (20%), ציון שנתי שנה 1 (10%), ציון שנתי שנה 2 (10%)

10% תלמידאות – שקלול של השנים הקודמות והמחצית הראשונה (60% שקלול שנים קודמות, 40% מחצית ראשונה)

60% בחינות הבגרות 5 יח"ל (20% תולדות המוסיקה, 30% פיתוח שמיעה ותיאוריה, 50% רסיטל ועבודה נלווית)

מורי המגמה

רכז : מיכאל גוטליב (שעורים פרונטליים, הרכבים, שעורי טרום מגמה בתאוריה ותולדות המוסיקה)

יליד 1982. בוגר ברקלי קולג' (בוסטון, ארה"ב) בהצטיינות יתרה 2007-2009. בוגר תואר שני בקומפוזיציה רב-תחומית מהאקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים 2017-2019. בוגר סמינר לוינסקי לחינוך מוסיקלי.

בוגר התיכון לאמנויות ע"ש צ'רלס סמית' ירושלים, 2000.

פסנתרן, זמר, מלחין ומעבד. הוציא עד כה שלושה אלבומי סולו: "נסיעה" (2010), "ביג בן" (2015), "אליבי" (2020). בנוסף הוציא סינגלים רבים משנת 2012 עד ימינו. עובד בימים אלה על אלבום חדש.

מלחין לתיאטרון – הבימה, הקאמרי, פסטיבל עכו ועוד.

מפיק מוסיקלי – קורין אלאל, אפרים שמיר, לאורה ריבלין, יוסי צברי, אבי בללי.

מורה למוסיקה בנתיב משנת 2021. מרכז את מגמת המוסיקה משנת 2023.

מורה בתיכון תלמה ילין משנת 2022, מגמת יצירה והפקה.

מורה לפסנתר ולהלחנה בקונסרבטוריון הישראלי ("שטריקר") בתכניות הייחודיות "מפתח Soul" (עבודה מוסיקלית פרטנית עם מתמודדי פוסט טראומה על רקע צבאי) ו"צליל מכוון" (עבודה מוסיקלית פרטנית עם נוער בסיכון מאיזור תל אביב).

שירן יונה – תופים, שעורים פרונטליים, אחראית תכנית "מפתח"

לידת 1990. בעלת תואר ראשון בחינוך מוזיקלי ותעודת הוראה, מכללת לוינסקי לחינוך. זוכת מלגת לימודים מטעם מפעל הפיס ועיריית בת-ים.

תחום התמחות: מוזיקה לגיל הרך ובתי-ספר יסודיים, כלי ראשי: תופים. כלי משני: פסנתר, גיטרה, חלילית, קול.

לשעבר מתופפת להקת "הזאבות".

החל מ-2022 מורה למוסיקה בבי"ס נתיב.

במהלך תקופת התואר ועד 2023 לימדה מוסיקה בגני ילדים ביבנה, בבי"ס השבעה (אזור), וכמורה פרטית לתופים בבי"ס "הרץ" (ראשלי"צ).

טל אבן צור – שעורים פרונטליים, הרכבים, שעורים פרטניים

ילידת 1987. בוגרת ברקלי קולג' (בוסטון, ארה"ב) ורימון. בעלת תעודת הוראה מאוניברסיטת בר-אילן.

מלחינה ומעבדת מוסיקה לסדרות – "פרפר נחמד" (גרסה מחודשת 2019), "קפה עמליה", "על הספקטרום" ועוד.

מנגנת באופרה הישראלית.

שותפה לאלבום זוכה הגראמי הלטיני Entre 20 Aguas – אלבום מחווה לפאקו דה לוסיה.

הופעת סולו בורשה, פולין במסגרת חגיגות 70 לישראל.

הופעות רבות במסגרת הדואו Tal y Taly בארץ ובעולם.

מורה למוסיקה בתיכון בן-צבי קריית אונו – פיתוח שמיעה, תולדות המוסיקה, תיאוריה.

החל מ-2023 מורה למוסיקה בנתיב.

רז אנטבי – שעורים פרונטליים (כרגע בשנת סטאז')

יליד 1992. זמר, שר כסולן ובמקהלות. למד פיתוח קול במשך 8 שנים.

כרגע בשנתו האחרונה בסמינר לוינסקי בתכנית הוראת מוסיקה. בוגר רימון במסלול ביצוע קולי.

נסיון בהוראה בעיקר בגילאי יסודי ובגיל הרך. בעיקר עם ילדים עם הפרעות התנהגות.

התחיל לעבוד בנתיב ב-2023 כשנת סטאז'.